

Lipnik na Ljubljanskem gradu, kjer bo stal spomenik

Cesta kmečkih uporov

Morda ste kdaj pod Gradom pri novi cesti pogrešali ime. Tabla z napisom »Cesta na Grad« izzveni preveč prazno.

Ko se približujemo petstoti obletnici kmečkih uporov in 450. obletnici hrvatskoslovenskih kmečkih puntov, ki so

imeli svoj center na Lipniku, je skupščina občine Center predlagala, da se Cesta na Grad preimenuje v »Cesto kmečkih uporov«. Razlogov za to odločitev je več. Cesta do sedaj niti ni bila uradno poimenovana in staro ime je le spomin na prejšnjo cesto. Nova trasa bo obiskovalca pripeljala do spomenika, za katerega je osnutek naredil akademski kipar Stojan Batič.

Tukaj je tudi pomemben vzgojni pomen ob podatku, da je Krajevna skupnost Poljane na področju, kjer je več strokovnih in srednjih šol s približno 4.000 dijaki.

Predlog za novo poimenovanje ceste je bil na vseh pristojnih forumih občine in mesta soglasno sprejet, prav gotovo pa bo imel podporo tudi med delovnimi ljudmi in občani občine in mesta.

I. L.

Puntarji in mi

Ni obdobja ne ljudi, ki bi mirno prenašali izkoriščanje. Tako so se temu že skoraj pred pol tisočletja uprli kmetje-tlačani, ki so morali prelivali znoj in kri za tujo gospodo. In pesem, napisana nekaj stoletij kasneje, izraža njihovo misel »Zimzelen za klobuk... smrt naj reši nas tlačanskih muk!«

Mnogo je bilo uporov in vsi so bili v krvi zadušeni. Vendar — ne smrt ne trpljenje nista mogla preprečiti vedno novih in novih puntov — vse do današnjih dni, ko so si končno za vedno izborili tako željeno svobodo.

V spomin na to herdjsko borbo že več kot dve leti po vsej Jugoslaviji organizirajo slavlja in sistematično proučujejo in poučujejo zgodovino teh bojev.

Letos, točneje 15. junija, pa bo kot vrhunec tega zaključna prireditev na Ljubljanskem gradu.

Slovesnost organizirata republiški in mestni odbor za praznovanje kmečkih uporov.

Predvidoma bo sklepni slovesnosti prisostvovalo preko dvajset tisoč udeležencev iz vse Slovenije, poleg tega pa še delegacije zamejskih Slovencev iz Benečije in Koroške ter delovni ljudje iz sosednje Koroške.

Slovesnost se bo pričela ob zvokih Internacionale. Slavnostni govornik bo tovariš Edvard Kardelj, ki bo v svojem govoru orisal potek in pomen kmečkih uporov.

Ob tej priliki bo odkritje spomenika slovenskim kmečkim uporom. Spomenik bo stal v Lipniku na Ljubljanskem gradu, osnutek zanj pa je napravil akademski kipar Stojan Batič.

V sklopu te zaključne prireditve bo potekal tudi kulturni program. Izvajal ga bodo: pevski zbor Slovenske filharmonije, Opere SNG in RTV, godba Ljudske milice in recitatorji slovenskih gledaliških hiš.

Poleg tega je za to priložnost odbor pripravil tudi še druge kulturne prireditve. Mestna knjižnica bo nekaj dni pred pri-

reditvijo odprla razstavo zgodovinske literature in leposlovnih knjig na temo kmečkih puntov, Narodni muzej je pripravil stalno razstavo »Kmečki punt na Slovenskem«. Zvečer po prireditvi bo v SNG Drama uprizoritev Kreftove »Velike puntarije«, v SNG Opera pa uprizoritev opere »Matija Gubec« Rista Savina.

Na obronkih Ljubljane bo mladina na predvečer proslave v spomin na punte prižgala številne kresove, ki tudi simbolizirajo neuničljivo vero slovenskega življa v svobodo. M. J.

Ena izmena izboljšala rede

Čeprav po šolah ob tretji konferenci ponavadi izračunajo najslabši učni uspeh, v osemletki Toneta Tomšiča letos ni bilo tako. Tukajšnji pedagogi te rezultate pripisujejo dejstvu, da so zaradi enozimenskega pouka lahko uspešno organizirali dopolnilni pouk za slabše učence, ki v popoldanskih urah ob ustrezni učiteljevi pomoči lahko brez posebnih težav izpopolnjujejo vrzeli v znanju.

Kljub nekaterim ugodnim rezultatom in delovnim pogojem pa šola ni brez težav, saj že nekaj časa brezuspešno razpisuje delovna mesta za učitelje tehničnega pouka in glasbe. Kadrovske težave imajo tudi pri organizaciji podaljšane bivanja, kjer imajo za devet oddelkov le tri učiteljice, ki na svojem delovnem mestu vztrajajo več let. Šola pogreša tudi mentorje za nekatere svobodne aktivnosti kot so tehnični pouk in šahovski krožki, lahko pa se pohvali z dobro športno dejavnostjo, biološkim in kemičnim, ter krožkom za ročno delo. Posebno pozornost v tem okolišču vzbujata tudi raketarski krožek V. Komarov, ki ima svoje korenine prav v tej šoli, kjer še sedaj

orpa najboljše kadre.

Pionirji in mladinci osnovne šole Toneta Tomšiča se redno udeležujejo tudi vseh tekmovanj, ki so zanje organizirani v okviru praznovanja Dneva mladosti. Žal pa zadnji dve leti ugotavljajo, da je takih množičnih tekmovanj, ki so dobra priložnost za spoznavanje in navezovanje delovnih stikov, premalo in da so šole pri organiziranju teh prireditev preveč prepuščene same sebi.

Na koncu pa je treba omeniti še en problem, pred katerim stojijo delavci šole Toneta Tomšiča. Prihodnje leto bi morali z denarjem, ki ga prebivalci ljubljanskih občin plačujejo za gradnjo šol in vrtcev, k šolskemu poslopu prizidati oddelek za podaljšano bivanje. Ker trenutno še ni jasno, ali se bo ta šolska aktivnost razvijala v smislu, kot je zastavljena sedanja ali na osnovah celodnevne bivanja učencev, projektanti ne vedo, kako naj bi se lotili izdelave projekta. Odgovor, pri tem gre tudi za vprašanje financiranja podaljšane bivanja, bo treba najti čimprej, saj je rok za začetek gradnje pred vrati.

J. O.

**Prireditev
solidarnostne akcije
za izgradnjo
Kozjanskega in doma
borcev in mladine
v Kumrovcu**

Dobimo se v Ljubljani!

Akcija za izgradnjo Kozjanskega in Kumrovca poteka že več let. Prav tako je vsako leto organizirana tudi prireditev, katere dohodek se prispeva za hitrejšo izgradnjo tega območja in dograditvi Spominskega doma borcev in mladine v Kumrovcu. Letos bo višek solidarnostne akcije 9. junija od 15. do 19. ure na ploščadi Trga revolucije.

Vabilu za nastop se je odzvalo trideset pevcev, humoristov in drugih, med katerimi lahko zasledimo najpopularnejša imena slovenske zabavne glasbe. Sodelovali bodo še

pevski zbori, orkestri in godba na pihala. Vsi nasopajoči so se odrekli honorarju, oziroma ga odstopili v korist izgradnje Kozjanskega in Kumrovca.

Pokrovitelj prireditve z naslovom »Dobimo se v Ljubljani,« so tokrat organizacije združenega dela Emona, Iskra-commerce, Ljubljanska banka, združenje glasbenikov LIRA in skupščina mesta Ljubljane ter družbenopolitične organizacije. V primeru slabega vremena bo prireditev istega dne ob isti uri v hali Tivoli.

M. J.

Beseda o avtorju spomenika

Ob 500-letnici kmečkih uporov bo na Gradu svečano odkritje spomenika akademskega kiparja Stojana Batiča.

Bronasti spomenik je plod enoletnega dela in študij tega priznanega kiparja. Na natečaju je bil njegov osnutek proglašen za najboljšega in najbolj ustreznega. Nato je kipar posvetil veliko časa sami zgodovini kmečkih uporov, obenem pa je študiral običaje, noše in orožje kmetov tiste dobe.

Vsebinsko predstavlja delo skupino kmetov, ki se pripravljajo na boj, v njihovih, malce odmaknjenih pogledih pa je vidna želja in iskanje poti za lepšo prihodnost.

Nedvomno je, da je kipar Batič s svojo stvaritvijo izrazil največ in s tem popestril našo kulturno sfero še z enim vrhunskim delom.

I. L.